

1) ZAŁOŻENIA FUNKCJONALNE „WIEŻY DLA JERZYKA”

Pierwotnie jerzyki zamieszkiwały góry, gnieźdząc się pomiędzy skałami i na wysokich drzewach. Obecnie najliczniejsze populacje znajdują się w miastach i osiedlach, gdzie gniazdują w budynkach, kominach, wieżach kościelnych. Od lat 90. XX wieku obserwuje się w Europie, w tym także w Polsce, znaczne zmniejszanie liczebności gatunków ptaków w miastach, takich jak jerzyk, czy wróbel, które zamieszkują budynki. Wśród przyczyn wymienia się przede wszystkim remonty i prace termomodernizacyjne oraz zastępowanie starych budynków nowymi. Ocieplane budynki i nowoczesne budownictwo pozbawiane jest zakamarków - dogodnych miejsc lęgowych, w których mogłyby gnieździć się jerzyki.

Jerzyki, jako pogromcy owadów, w otoczeniu ludzkich siedzib, pełnią bardzo ważną rolę. Jednym ze sposobów ochrony jerzyków jest tworzenie dla nich bezpiecznych miejsc gniazdowania. Mogą to być budki lęgowe wieszane na budynkach lub specjalnie dla nich przeznaczone budowle jak wieża lęgowa, w której będą mogły spokojnie gniazdować. Jerzyki gnieźdząc się licznie w wieży będą chronić ludzi przed uciążliwymi owadami latającymi jak komary i meszki, którymi się żywią. Pojedynczy jerzyk chwytając około 10 000 owadów latających dziennie. Przykłady podobnych wież zlokalizowanych w innych krajach Europy i Azji pokazują, że jerzyki bardzo chętnie owe konstrukcje zamieszkują, wpływając pozytywnie na zachowanie balansu liczebności uciążliwych dla człowieka owadów. Proces zasiedlania wieży przez jerzyki może wynieść 1-4 lat w zależności od lokalizacji. Jerzyki bardzo przywiązują się do swojego miejsca gniazdowania i będą do niego powracać każdego roku przez resztę swojego życia.

Niezaprzeczalnie Wrocław jest miastem spotkań również dla jerzyków. Ze względu na specyficzną tkankę zabudowy miasta Wrocławia, ptaki powracają tu co roku do swoich miejsc lęgowych. Niestety miejsca te są nieustannie niszczone poprzez modernizację budynków, a ptakom nie oferuje się alternatywy w postaci budek lęgowych pod okapami dachów. Proponowana konstrukcja może zostać zrealizowana bardzo szybko i nie tylko podkreśli troskę miasta o przyszłość jerzyków podczas roku Europejskiej Stolicy Kultury, ale będzie służyć przez wiele następnych lat. „Wieża dla jerzyka” będzie stanowić coroczne miejsce lęgów jerzyków podczas ich pobytu w Polsce, tj. od połowy maja do września. Konstrukcja ma zachęcić jerzyki do gniazdowania we Wrocławiu, a tym samym do zjadania meszek i komarów, które są utrapieniem mieszkańców miasta. Wieża wesprze badania nad tymi ptakami, będzie sprzyjać ogólnościowej akcji ochrony jerzyka i promować informację o tym, jak pożyteczny dla człowieka jest ten ptak oraz jak można pomóc w jego ochronie. Projekt przewiduje instalację 90 budek lęgowych, tablicy informacyjnej z ogólnymi informacjami na temat jerzyków i ich ochrony oraz instalację paneli fotowoltaicznych zasilających listwy świetlne i elektroniczny wabik. Dodatkowo konstrukcja może zostać wyposażona w system monitoringu ptaków, który dopełni funkcję stacji badawczej o transmisję na żywo z wnętrza miejsc lęgowych. Obraz z transmisji mógłby zostać udostępniony do publicznej sieci internetowej. Dzięki temu wieża będzie pełniła swoją funkcję edukacyjną również poza miastem.

2) FORMA ARCHITEKTONICZNA WIEŻY

Proponuje się wykonanie obiektu wieży lęgowej dla jerzyków wg. wytycznych i pomysłu biura architektonicznego menthol architects, które jest autorem pierwszej zrealizowanej w Polsce konstrukcji. Konstrukcja ta, która powstała na terenie Warszawy, została zasiedlona przez jerzyki. Dynamiczna sylwetka jerzyka podczas lotu była inspiracją dla projektowanej formy. Forma wieży nawiązująca do jerzyka w locie łatwo identyfikowana z tym ptakiem ma pomóc promować akcję jego ochrony. Kształt elementu „skrzydła” z kaskadowo umieszczonymi pod spodem modułowymi gniazdami, zapewni zacienienie i zabezpieczenie przed deszczem. Rozwiązanie wykorzystuje podobny i znany już nam sposób gniazdowania jerzyków pod okapami dachu budynków. Proponowana przez menthol architects wieża jest wygodnym miejscem schronienia dla jerzyków, zabezpieczonym przed

przegrzaniem i opadami, jest trwała i odporna na akty wandalizmu. Proponowany system daje możliwość prostego dostępu do gniazd, łatwego czyszczenia gniazd i ewentualnej wymiany poprzez wysunięcie modułu „szuflady”. Konstrukcja, mająca formę wieży, służyć będzie w miesiącach wiosenno-letnich, jako miejsce gniazdowania dla ptaków, a całorocznie stanowić będzie rozrzeźbiony i podświetlony o zmroku element - rzeźbę w krajobrazie.

3) LOKALIZACJA

Proponuje się zlokalizowanie konstrukcji na otwartym terenie zielonym przy bulwarze Kulczyńskiego na wyspie Piasek wg załączonego planu lokalizacji. Alternatywnie konstrukcja może stanąć na innym otwartym terenie zielonym w dzielnicy Śródmieście lub Stare Miasto.

4) SYSTEM INSTALACJI ELEKTRYCZNEJ

Wykorzystanie energii słońca do produkcji prądu ma za zadanie rozpowszechnienie wykorzystania odnawialnych źródeł energii. System instalacji elektrycznej składa się z oświetlenia, urządzenia wabiącego ptaki, paneli fotowoltaicznych, baterii, urządzeń sterujących. Oświetlenie składa się z listew z świetłówkami LED o mocy 6W, które są wmontowane w konstrukcję ramion wieży. Zadaniem oświetlenia jest podkreślenie sylwetki wieży-rzeźby o zmroku. Panele fotowoltaiczne przymocowane są do jednego ze skrzydeł wieży. Baterie oraz urządzenia instalacji elektrycznej znajdują się w szafce u podstawy wieży. Baterie, które akumulują energię elektryczną zebraną w ciągu dnia przez panele fotowoltaiczne, stanowią źródło zasilania dla listew oświetleniowych oraz systemu do wabienia ptaków. Okablowanie niezbędne do instalacji paneli fotowoltaicznych, kamer, listew oświetleniowych oraz wabika wraz z głośnikiem prowadzone jest wewnątrz konstrukcji wieży. Czas działania oświetlenia oraz wabika kontrolowany jest poprzez elektroniczny programator czasowy. Projektowane napięcie systemu zasilania wieży wynosi 12V.

5) SYSTEM DO WABIENIA PTAKÓW

System składa się z urządzenia odtwarzającego dźwięki i głośnika o mocy 20-30W, który umieszczony jest pod górną przewiązką konstrukcji wieży na wysokości ok.6m. Głośnik podłączony jest do zasilania poprzez urządzenie kontrolujące mieszczące się w szafce u podstawy wieży. Urządzenie kontrolujące pozwala na odtwarzanie dźwięków nawoływania jerzyka oraz na ustawienie poziomu głośności. Urządzenie będzie sterowane elektronicznym programatorem czasowym, który kontroluje również czas działania oświetlenia. Przewiduje się działanie wabika od połowy maja do końca sierpnia w godzinach od 8 do 16. Po zasiedleniu kilku budek lęgowych przez pierwsze pary jerzyków, wabik może zostać zdemonstrowany w celu wykorzystania w innych miejscach. Doświadczenia z innymi wieżami lęgowymi pokazują, że jerzyki szybciej i chętniej zasiedlają takie konstrukcje, jeżeli zastosowano system wabiący. Proces zasiedlania może trwać od 1 do 4 sezonów i zależy w dużej mierze od lokalizacji. W miejscach, w których jerzyki zostały pozbawione swoich miejsc gniazdowania np. poprzez docieplanie budynków mieszkalnych, jerzyki szybko zajmują nowe miejsca gniazdowania.

6) TERMINY WYKONANIA

Planowany termin wykonania wynosi 5 miesięcy w tym:

- pozwolenie na budowę (2 miesiące)
- procedura przetargowa (1 miesiąc)
- produkcja konstrukcji i montaż w terenie (2 miesiące)